

Heimosoturiveteraani, eversti Eero Kuussaari aseveljiensä kunnioituksen kohteena. Henkilöt vasemmalta: edessä ins. Yrjö Rannikko ja eversti Reino Kalervo, takana levikkipääll. Sulo Pöyhönen, tekn. Antti Makara, eversti Matti Aarnio, eversti Eero Kuussaari, talousneuvos Elias Jokinen, ins. eversti Aulis Havulinna, laamanni Harry Brotherus, varatuomari Julius Lagus, toim.joht. Oiva Majava, toim.joht. Boris Karpela, konttoripääll. Jussi Vesa, rautat.virk. Pentti Laesterä ja ins. Arvo Airola.

— Heimosoturit kautta maan tuntevat eversti Eero Kuussaaren omaksi johtajakseen ja ystäväkseen. 15. 6. -66 hän täytti 75 vuotta. Juhlapäivänään hän oli »matkoilla», mutta viikkoa myöhemmin hänen Helsingissä asuvat heimoveljensä järjestivät hänen kunniaakseen kansalaispäivälliset.

Mainittakoon, että jo 14-vuotiaana koulupoihana hän kansalliskaartiin kuuluvana otti osaa suurlakon aikana v. 1905 santarmien aseistariisumiseen ja Tornion »Jerikon muurin» kukistamiseen. Muuri on rakennettu vaikeuttamaan suomalaisten käyntejä Ruotsissa.

Kuussaari ehti aloittaa yliopistossa 1910 fyyssis-matemaattiset opinnot ja olla mukana mm. Suomen ensimmäisissä magneettisissa mittauksissa v. 1911, mutta loppudentit jäivät kesken, kun hän liittyi jääkäriliikkeeseen heti sen alusta syksyllä 1914.

Ensimmäisinä tehtävinään Kuussaari laati suunnitelman jääkärialokkaiden kuljettamiseksi Peräpohjolan kautta Ruotsiin ja järjesteli aktivistien postin salaiset kuljetustiet Helsingin ja Haaparannan välille.

Kun Oulun läänin maaherra sai vihiä aktivistien toiminnasta, Kuussaari etsintäkuulutettiin joulun tienoilla 1915. Toimintaa oli jatkettava aivan jäniksenpassilla.

— Keväällä 1916 saivat santarmit selville, että olin yötä kotona Torniossa ja päättivät lähteä joukolla poliisien avulla pidättämään minua. Poliisilaitoksen taholta tultiin kuitenkin hälyttämään, että nyt oli lähdettävä kiireesti karuun, koska santarmit ovat tulossa, muistelee eversti Kuussaari.

Silloin hän pakeni veneellä rajan yli Ruotsiin ja sieltä Saksaan liittyen jääkäripataljoonaan.

Keväällä 1917 vallankumouksen alettua Kuussaari sai komennuksen Suomeen. Rajalla venäläiset sotilaat kuitenkin epäilivät häntä Saksan värväriksi ja pidättivät hänet. Kuussaari sai itsensä vapaaksi puhumalla.

Vapaussodan aikana Kuussaari toimi mm. päämajan tiedusteluosaston päällikkönä ja osallistui Tampereen valtaukseseen.

Talvisodan alussa hänestä tuli IV AK:n operatiivisen osaston päällikkö. Hän joutui suunnittelemaan mm. Laatokan koillispuolella laajoja operaatioita, joista oli seurauksena suuria mottitaisteluja, kuten Lemetin, Koirinojan, Pitkänrannan, Kitilän ym. tienoilla.

Koska Kuussaari oli useita vuosia ollut Suomen heimosoturien liiton johtajana, hän Jatkosodan alussa perusti Mannerheimin käskystä Suomessa asuvista heimomiehistä, karjalaisista, inkeriläisistä ja muista vapaaehtoisista Prikaati Kuussaaren ja komensi sitä useissa Itä-Karjalan taisteluissa. Myöhemmin hän tuli Itä-Karjalan sotilasesikunnan komentajan apulaiseksi.

Sotahistoriallisen toimiston tutkijaupseerina ollessaan Kuussaari osallistui 10-osaisen Suomen sota 1941—45-teoksen toimittamiseen ja kirjoitti itse kaksi teoksen Karjalan kannaksen sotatoimia käsittelevää osaa. Lisäksi hän on julkaissut useita pienempiä tutkimuksia ja teoksia.

Sotien jälkeen oli Kuussaari mukana perustamassa Sotamuistoyhdistystä, jonka tarkoituksiksi tuli tallettaa sotiin liittyviä tapahtumia tuleville sukupolville. Tätä tarkoitusta varten järjestettiin »Kansa taisteli — miehet kertovat»-lehti, jonka toimitussihteerinä eversti Kuussaari on ollut alusta alkaen. Hän toimittaa edelleenkin tätä lehteä, jonka suosio on kymmenessä vuodessa jatkuvasti kasvanut.